

Zur Anpassung der ukrainischen Gesetzgebung an internationale Standards beim Schutz persönlicher Nichtvermögensrechte von Kindern

Dr. Oleh Sinegubov

*Dozent des Lehrstuhls für zivilrechtliche Disziplinen
der Fakultät für Recht und Massenkommunikationen
der Nationalen Universität für interne Angelegenheiten Charkiw*

Der Artikel untersucht, inwieweit die ukrainische Gesetzgebung zur Sicherstellung der persönlichen Nichtvermögensrechte von Kindern bereits den internationalen Standards in dieser Frage angepasst ist. Hierzu werden die aktuellen Fortschritte in der Ukraine auf diesem Rechtsfeld analysiert und eine Prognose über die zukünftigen Entwicklungsperspektiven erstellt. Der Verfasser statuiert zunächst Fortschritte bei der Sicherung persönlicher Nichtvermögensrechte Minderjähriger durch den ukrainischen Gesetzgeber. Im Jahre 2012 wurde in der Ukraine das Mindestalter für eine Eheschließung bei Frauen auf 18 Jahre heraufgesetzt und damit eine zuvor bestehende Ungleichheit zum Mindestalter für Männer aufgeben. Bereits etwas früher, in 2011, wurde ein „Bevollmächtigter des Präsidenten der Ukraine in Fragen der Kinderrechte“ (Bürgerbeauftragter für Kinder) eingerichtet, dessen Aufgabe es ist, das Verfassungsgebot zur Sicherung von Kinderrechten sowie die Einhaltung internationaler Pflichten der Ukraine in diesem Bereich zu gewährleisten.

Bei der Erörterung der Gründe für die Notwendigkeit eines „Bevollmächtigten für Kinderrechte“ akzentuiert der Verfasser drei Aspekte: Erstens bedürfen die Kinder angesichts ihrer psychischen und physischen Entwicklung einer besonderen und herausgehobenen Begleitung. Zweitens können Kinder wegen mangelnder Lebenserfahrung und relativer Abhängigkeiten von Erwachsenen ihre Rechte und gesetzlichen Interessen nicht immer effektiv durchsetzen und verteidigen. Drittens sei eine besondere Akzentuierung durch den Bürgerbeauftragten für Kinder erforderlich, weil die Zukunft eines jeden Landes vom Wohl und der normalen Entwicklung seiner Kinder abhängt.

Zu den aktuellen Aufgaben des Bürgerbeauftragten für Kinder gehört es, nicht nur die Einhaltung der gesetzlich verankerten Kinderrechte, sondern auch die Erhaltung und vollständige Erweiterung seiner Befugnisse gegenüber den Kindern und ihren Eltern sicherzustellen. Außerdem müsse er aktiv werden, um eine gerechte Vertretung der Kinder gegenüber Behörden durchzusetzen, um deren persönliche Rechte zu

verteidigen, sowie um die Kinder in ihrer Wahrnehmung und Geltendmachung bestehender Rechte zu unterstützen. Dies gelte insbesondere auch soweit sie gesetzlich noch nicht verankert sind, wie es z.B. beim Recht auf Spiel, Unterhaltung und Vergnügung der Fall ist. Der Autor kommt somit zu dem Schluss, dass die Anpassung der Gesetzgebung der Ukraine an die allgemeinen anerkannten Kinderrechte ein entscheidendes Kriterium für die vollständige Entwicklung der minderjährigen Persönlichkeit und für die Gewährleistung einer Persönlichkeitsentwicklung mit dem Ziel der Selbstbestimmung ist. Für einen Staat, der die Einhaltung und Umsetzung von Kinderrechten anstrebt, eröffnen sich somit neue Horizonte innerhalb der Weltgemeinschaft.

**Правове забезпечення здійснення особистих немайнових прав дітей
в умовах адаптації національного законодавства України
до міжнародних стандартів**

Синегубов Олег Васильович

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

факультету права та масових комунікацій

Харківського національного університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук

Забезпечення здійснення прав дитини це, перш за все, внутрішня справа будь-якої держави, в якій правове положення дитини визначається внутрішнім законодавством. Проте, важливу роль у досягненні необхідних умов для нормального розвитку дітей відіграє удосконалення та розвиток українського законодавства з метою найкращого забезпечення прав і інтересів неповнолітньої особи,

особливого ставлення до неї. У зв'язку з цим безпосередня дія норм міжнародного права на регулювання внутрішньодержавних відносин в Україні відбувається за рахунок віднесення ст. 9 Конституції України чинних міжнародних договорів, ратифікованих Україною, до національного законодавства як його частини.

Так, Україна за міжнародними договорами в галузі прав людини, належним чином ратифікованими

нашою державою, прийняла на себе зобов'язання виконувати міжнародні стандарти прав людини в процесі створення, застосування та реалізації норм національного права. Відповідно до цього, в закони про права людини в Україні, повинні бути включені норми, що відповідають міжнародним стандартам прав людини.

Таким чином, дослідження здійснення особистих немайнових прав неповнолітньої особи, окрім їх правової регламентації в нормах національного законодавства, вимагає також й ґрунтовного аналізу їх правового регулювання та забезпечення з позицій міжнародних стандартів. Адже, важливу роль у досягненні необхідних умов для нормального розвитку дітей відіграє удосконалення та розвиток українського законодавства з метою найкращого забезпечення прав і інтересів неповнолітньої особи, особливого ставлення до неї.

Метою даної статті є з'ясувати ступінь адаптованості національного

законодавства до міжнародних стандартів прав дитини, а також проаналізувати досягнення та майбутні перспективи розвитку України в цій сфері.

Так, міжнародні стандарти прав людини – це загальновизнанні міжнародно-правові норми (звичаєві і договірні), які визначають на основі тенденцій і потреб соціального прогресу загальнолюдський статус особистості шляхом: 1) визначення переліку прав і свобод, що підлягають загальному дотриманню; 2) закріплення юридичного змісту і обов'язку держав дотримуватись цих прав і свобод; 3) встановлення краю можливого та припустимого обмеження цих прав і свобод; 4) заборони певних дій з боку держави, юридичних та фізичних осіб¹. Тобто, мова йде про перелік прав (мінімальний стандарт), який належить закріпити в національних

¹ Вінгловська О. І. Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. І. Вінгловська. – К., 2000. – 20 с., с.6.

законодавствах держав, які беруть на себе зобов'язання відповідно до цих документів. Як наслідок, кожна держава повинна забезпечити реалізацію прав і свобод, в обсязі не меншому ніж у цих документах, але відповідно до своєї правової системи та національних особливостей.

В свою чергу під імплементацією розуміється запровадження міжнародно-правових норм, визнаних більшістю суб'єктів світового товариства чи певного регіону до національного законодавства, якщо вони ратифіковані і визнаються у встановленому порядку певною державою. Міжнародно-правові норми містять певні приписи, обов'язкові лише для держав – суб'єктів міжнародного права. Фізичні особи безпосередньо суб'єктами таких відносин бути не можуть, саме тому з метою фактичної реалізації міжнародних норм права здійснюється їх перенесення в конкретні норми національного законодавства.

У 2001 році Указом Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення виконання Національної програми «Діти України» на період до 2005 року»² було прийнято рішення щодо інтеграції України до міжнародного правового поля в сфері усиновлення. Відповідно до якого передбачалось приєднання України до: Європейської конвенції про усиновлення дітей 1967 року; Європейської конвенції про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом 1975 року; Європейської конвенції щодо визнання та виконання рішень про опіку над дітьми та відновлення опіки над дітьми 1980 року; Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 року; Гаазької конвенції про захист дітей та співробітництво у галузі міждержавного усиновлення 1993 року; Конвенції про

² Про додаткові заходи щодо забезпечення виконання Національної програми «Діти України» на період до 2005 року // Указ Президента України від 24.01.2001 р., № 42/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 4. – С. 64.

юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво у сфері батьківської відповідальності та заходів захисту дітей 1996 року.

Зазначені міжнародно-правові документи представляють собою міжнародні стандарти в галузі забезпечення здійснення дитиною особистих немайнових прав, таких як: права на сім'ю, права на належне батьківське виховання, права жити і виховуватись в сім'ї, право на всебічний та вільний розвиток, право на вільне пересування та вибір місця проживання тощо. Більшість положень яких були в повній мірі імplementовані до національного законодавства України починаючи з 2006 року.

Так, Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей від 25.10.1980 р. (набула чинності для України з 01.09.2006 р.)³ своїми цілями передбачає: по-перше, забезпечення

негайного повернення дітей, незаконно переміщених до будь-якої з Договірних держав або утримуваних у будь-якій із Договірних держав і, по-друге, забезпечення того, щоб права на опіку і на доступ, передбачені законодавством однієї Договірної держави, ефективно дотримувалися в інших Договірних державах.

Орієнтація національного законодавства на міжнародні стандарти, що містяться в положеннях даної Конвенції є особливо важливою, оскільки стосується незаконного переміщення та/або утримання дитини, що порушують права піклування про неї відповідних на те осіб, згідно до законодавства держави, у якій дитина постійно мешкала до переміщення або утримання.

Положення Європейської конвенції про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом від 15.10.1975 р. (ратифікована

³ Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей від 25.10.1980 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 35. – С. 268.

Україною 14.01.2009 р.)⁴ були успішно імplementовані до сімейного законодавства України, так як мають на меті поліпшити правовий статус дітей, народжених поза шлюбом, шляхом зменшення відмінностей у правовому статусі цих дітей і дітей, народжених у шлюбі, що зменшить правові й соціальні переваги останніх. Конвенцією закріплено, що встановлення материнства стосовно кожної дитини, народженої поза шлюбом, ґрунтується лише на факті народження дитини. А, батьківство стосовно кожної дитини, народженої поза шлюбом, може бути підтвержене або встановлене шляхом добровільного визнання або за рішенням суду. Добровільне визнання батьківства, в свою чергу, може бути предметом опротестування або оспорювання в порядку, встановленому внутрішнім законодавством держави, лише у

випадку, коли особа, що бажає визнати або визнала дитину, не є її біологічним батьком.

Батько й мати дитини, народженої поза шлюбом, мають такі самі обов'язки її утримувати, які були б за її народження в шлюбі. У випадках, коли законний обов'язок утримувати дитину, народжену в шлюбі, переходить до певних членів сім'ї та родичів з боку батька або матері, такий обов'язок також застосовується й до дитини, народженої поза шлюбом. Зрештою, укладення шлюбу батьком і матір'ю дитини, народженої поза шлюбом, надає їй правовий статус дитини, народженої в шлюбі.

Європейська конвенція щодо визнання та виконання рішень про опіку над дітьми та відновлення опіки над дітьми від 20.05.1980 р.,⁵ є ще одним міжнародним стандартом у галузі особистих немайнових прав дитини, до якої України приєдналася

⁴ Європейська конвенція про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом від 15.10.1975 р., № ETS85 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 51. – С. 166.

⁵ Європейська конвенція щодо визнання та виконання рішень про опіку над дітьми та відновлення опіки над дітьми від 20.05.1980 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – № 84. – С. 132.

06.03.2008 р. Згідно зі ст. 1 зазначеної Конвенції, не стандартним є тлумачення терміна «дитина», під яким розуміється особа будь-якого громадянства, що не досягла 16 років і не має права самостійно вирішувати стосовно місця свого проживання за законодавством місця її звичайного проживання, законодавством її громадянства чи за внутрішнім законодавством запитуваної Держави. Як бачимо, на відміну від інших міжнародних документів, ця Конвенція зменшує вік, до настання якого особа визнається дитиною. Це, в по-перше, пов'язано зі специфікою об'єкта міжнародно-правового регулювання визначених документом відносин⁶. І, по-друге, зі ступенем свободи, яка надається неповнолітній особі стосовно її пересування та місця перебування, оскільки самостійно на власний розсуд здійснювати особисте немайнове право на свободу

⁶ Гончаренко О. Міжнародно-правове регулювання прав дитини в Україні / О. Гончаренко // Юридична Україна. – 2009. – № 2. – С. 4–7.

пересування та право на місце проживання дитина має саме по досягненні 16-річного віку.

Не менш важливим міжнародним стандартом в галузі здійснення особистих немайнових прав дітей є Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво у сфері батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 14.09.1996 р.⁷, учасником якої Україна стала 01.02.2008 р. Так, цілями Конвенції є: 1) визначити державу, органи якої мають юрисдикцію вживати заходів, спрямованих на захист особи чи майна дитини; 2) визначити, яке право має застосовуватися такими органами при здійсненні їхньої юрисдикції; 3) визначити право, що застосовується до батьківської відповідальності; 4) забезпечити визнання та виконання таких заходів

⁷ Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 14.09.2006 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 40. – С. 25.

захисту в усіх Договірних Державах;
5) запровадити таке співробітництво між органами Договірних Держав, яке може бути необхідним для досягнення цілей цієї Конвенції.

Для цілей цієї Конвенції введено термін «батьківська відповідальність», який включає в себе повноваження, що впливають з батьківських чи будь-яких аналогічних відносин, які визначають права, обов'язки та представництво стосовно особи чи майна дитини батьків, опікунів або інших законних представників. У зв'язку з чим можуть застосовуватись наступні заходи:

- набуття, здійснення, припинення чи обмеження батьківської відповідальності, а також її делегування;

- права опіки, у тому числі права стосовно піклування про особу дитини та, зокрема, право визначати місце проживання дитини, а також права на спілкування, у тому числі право брати дитину на

обмежений період у місце інше, ніж звичайне місце проживання дитини;

- опіки, піклування та аналогічних інститутів;

- призначення та функцій будь-якої особи чи органу, які відповідають за особу чи майно дитини та які представляють дитину або допомагають їй;

- влаштування дитини в прийомну сім'ю або в установи опіки і піклування тощо;

- нагляду з боку державного органу за піклуванням за дитиною будь-якою особою, яка несе відповідальність за дитину;

- управління, збереження або розпорядження майном дитини.

Відповідно до п.1 ст. 29 Конвенції Україна визначила, що центральним органом для виконання обов'язків, що покладаються на нього згідно з положеннями цієї Конвенції, є Міністерство юстиції України. Однак, Україна зберегла юрисдикцію своїх компетентних органів вживати заходів, спрямованих на захист нерухомого

майна дитини, що розташоване на її території. Та залишила за собою право не визнавати будь-яку батьківську відповідальність, а також заходи, якщо вони є несумісними із заходом, вжитим її компетентними органами стосовно нерухомого майна дитини, розташованого на її території⁸.

У той же час, для забезпечення повного та гармонійного розвитку дитини, її особистості, необхідності рости в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові, розуміння, а також визнаючи, що усиновлення може дати дитині переваги, пов'язані з наявністю постійної сім'ї, світовим співтовариством 27.11.2008 р. була прийнята Європейська конвенція про усиновлення дітей, яка хоча й нещодавно була ратифікована

⁸ Про приєднання України до Конвенції про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво у сфері батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від / Закон України від 14.09.2006 р., № 136-V // Офіційний вісник України. – 2006. – № 40. – С. 24.

Україною (15.02.2011 р.)⁹, але більшість її положень вже успішно імплементовано до законодавства України. Однак, не можна не відмітити той факт, що деякі з положень Конвенції не відповідають національним інтересам нашої держави, зокрема ч.2 ст. 7 Конвенції передбачено можливість держави поширювати її дію на одностатеві пари, які одружені або перебувають у зареєстрованому партнерстві. Беручи до уваги, що в світі всього шістнадцять держав, останніми з яких у травні 2013 року стали Франція, Велика Британія та Уельс, схвалили одностатеві шлюби. А також враховуючи, що Україна є державою з міцними традиційними родинними устоями, що призведе до обурення та негативного сприйняття більшістю українського суспільства зазначеного положення, Україна відповідно до п.1 ст. 27 Конвенції залишила за собою право не дозволяти усиновлювати дитину

⁹ Європейська конвенція про усиновлення дітей від 27.11.2008 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 69. – С. 87.

двом особам різної статі, які перебувають у зареєстрованому партнерстві¹⁰.

Така позиція держави є виправданою та юридично вивіреною, про що свідчить не сліпе виконання Україною міжнародних приписів, а дотримання тих міжнародних стандартів у галузі прав дитини, які відповідають національним особливостям нашої країни, менталітету та направленні на забезпечення прав та інтересів дітей, які проживають на її території. І які, що не менш важливо, можуть бути успішно запровадженні у правозастосовну практику нашої країни.

Ще одним міжнародним стандартом у сфері гарантування прав дітей на регіональному рівні можна вважати Європейську конвенцію про здійснення прав дітей від 25.01.1996 р., імплементація правових положень якого до

національного законодавства України розпочалась з 01.04.2007 р.¹¹. Зазначена Конвенція заслуговує на особливу увагу, оскільки її предметом є у найвищих інтересах дітей – підтримка їхніх прав, надання дітям процесуальних прав та сприяння здійсненню ними цих прав шляхом забезпечення становища, при якому діти особисто або через інших осіб чи органи поінформовані та допущені до участі в розгляді судовим органом справ, що їх стосуються. Для цілей цієї Конвенції розгляд судовим органом справ, що стосуються дітей, визнається розглядом сімейних справ, зокрема тих, що пов'язані зі здійсненням батьками своєї відповідальності, наприклад стосовно місця проживання дітей і доступу до них.

Відповідно до положень цієї Конвенції дитина, яка внутрішнім законодавством визнається такою, що має достатній рівень розуміння,

¹⁰ Про ратифікацію Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) // Закон України від 15.02.2011 р., № 3017- VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 18. – С. 11.

¹¹ Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996 р. // Офіційний вісник України. – 2007. – № 91. – С. 86.

під час розгляду судовим органом справи, що стосується її, наділяється правами, використання яких вона може вимагати: 1) отримувати всю відповідну інформацію; 2) отримувати консультацію та мати можливість висловлювати свої думки; 3) бути поінформованою про можливі наслідки реалізації цих думок та про можливі наслідки будь-якого рішення.

Крім того, під час розгляду справи, що стосується дитини, перед прийняттям рішення судовий орган: 1) визначає, чи має він достатньо інформації для прийняття рішення в найвищих інтересах дитини, і в разі необхідності одержує додаткову інформацію, зокрема від суб'єктів батьківської відповідальності; 2) якщо внутрішнім законодавством дитина визнається такою, що має достатній рівень розуміння: по-перше, упевнюється в тому, що дитина отримала всю відповідну інформацію; по-друге, у відповідних випадках консультує особисто дитину (у разі необхідності –

приватно) сам або через інших осіб чи інші органи в зрозумілій дитині спосіб, якщо це явно не суперечить найвищим інтересам дитини; по-третє, надає можливість дитині висловлювати її думки; 3) приділяє належну увагу думкам, висловленим дитиною.

Зазначене положення Конвенції в подальшому, на нашу думку, може стати основою для успішного розвитку в Україні конкретної моделі ювеніальної юстиції. Навколо якої сьогодні відбувається так багато баталій, які пов'язані з тим, що в Україні вкрай потрібно реформувати та розвивати ефективну і справедливую систему правосуддя щодо дітей та їх сімей, до якої наразі нам ще дуже далеко. В першу чергу, це стосується ситуацій із правопорушеннями, які скоюють діти, і ситуацій щодо позбавлення батьківських прав, вилучення дітей із сімей, усиновлення тощо.

Безумовно, в Україні вже діє судова система з усіх цих питань, тобто, кажучи іншими словами,

ювенальна юстиція в Україні вже певною мірою є. Але головні питання полягають у тому, якою вона є, і в тому, що така її форма потребує значного реформування і доопрацювання. Наразі в Україні не йдеться про сліпе копіювання західних норм, а швидше про напрацювання власної моделі правосуддя щодо дітей та їх сімей. Як наслідок, державі та її уповноваженим органам необхідно брати активну участь у розробці української системи правосуддя, яка відобразатиме ті норми та цінності, які будуть насправді працювати для збереження і зміцнення родини, водночас маючи ефективну процедуру захисту дитини, якщо тій загрожує небезпека.

В той же час визнаючи найвищі інтереси дитини, усвідомлюючи потребу в забезпеченні контактів між дітьми і їхніми батьками та іншими особами, що мають сімейні зв'язки з дітьми. Та беручи до уваги право дитини, яка розлучена з одним з батьків чи з

обома батьками, регулярно підтримувати особисті стосунки й прямі контакти з обома батьками, навіть, якщо вони проживають у різних державах, крім випадків, коли це суперечить найвищим інтересам дитини та враховуючи бажаність сприяння заходам, спрямованим на надання допомоги дітям у справах стосовно контакту з батьками та іншими особами, що мають сімейні зв'язки з дітьми 15.05.2003 р. була підписана Конвенція про контакт з дітьми¹², яка ратифікована Україною 01.04.2007 р., так як є ще одним міжнародним стандартом в галузі особистих немайнових прав дитини.

Головною метою зазначеної Конвенції є визначення поняття «контакт», встановлення відповідних запобіжних заходів й гарантій для забезпечення належного здійснення такого контакту й негайного повернення дітей після закінчення періоду контакту, а також започаткувати

¹² Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003 р., № ETSN192 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 91. – С. 92.

співробітництво між центральними органами, судовими органами та іншими органами для сприяння й поліпшення контакту між дітьми та їхніми батьками, а також іншими особами, що мають сімейні зв'язки з дітьми.

В цьому контексті варто відмітити, що основні положення Конвенції щодо спілкування дитини з батьками та іншими членами сім'ї успішно імплементовані до чинного сімейного законодавства, проте й досі до кінця не врегульовано питання щодо спілкування дитини з тим із батьків, який проживає за кордоном. Як правило, держава не лише не сприяє такому спілкуванню, а й в певній мірі його «гальмує» шляхом встановлення безлічі документальних процедур щодо виїзду дитини за кордон, що унеможлиблює її контакт з батьками, одним із них або з іншими членами сім'ї.

У той же час, залишається незрозумілою позиція України щодо не визнання положень Гаазької

конвенції про захист дітей та співробітництво у галузі міждержавного усиновлення 1993 р., як частини національного законодавства. Що в свою чергу, призводить до гальмування прогресивних змін у цій сфері, які з огляду на процес адаптації законодавства України до стандартів ЄС, сприяли б міжнародному співробітництву у такій важливій для існування дитини сфері, як сім'я та надали б значно більші можливості для здійснення неповнолітньою особою права на сім'ю, у випадку, якщо відповідна сім'я не може бути знайдена в країні походження дитини.

Відповідно, підписання Україною Гаазької конвенції про захист дітей та співробітництво у галузі міждержавного усиновлення 1993 р. залишається перспективою у сфері здійснення права дитини на сім'ю та буде детально розглянуте у наступному підрозділі даного дисертаційного дослідження.

Разом з тим, за останнє десятиріччя не можливо не зазначити і позитивні досягнення України в галузі здійснення особистих немайнових прав неповнолітньої особи шляхом імплементації міжнародних стандартів до національного законодавства України.

Буквально нещодавно, у 2012 році Україна скасувала диспропорцію щодо мінімального шлюбного віку для дівчат, підвищивши його до 18 років, і тим самими зрівнявши з юнаками. Дещо раніше, у 2011 році в Україні запроваджено інститут уповноваженого Президента України з прав дитини (дитячого омбудсмена)¹³. Який забезпечує здійснення Президентом України конституційних повноважень щодо забезпечення додержання конституційних прав дитини, виконання Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері.

¹³ Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003 р., № ETSN192 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 91. – С. 92.

Необхідність появи Уповноваженого Президента України з прав дитини пояснюється щонайменше трьома причинами: по-перше, діти в силу особливостей психічного і фізичного розвитку вимагають особливого підходу; по-друге, в силу відсутності життєвого досвіду і в певній мірі залежного становища вони не завжди самостійно можуть здійснити та захистити свої права і законні інтереси; по-третє, благополуччя та нормальний розвиток дітей визначають майбутнє країни¹⁴.

На разі дитячий омбудсман покликаний домагатися не тільки додержання законодавчо закріплених прав дітей, але й розширення і більш повного дотримання своїх обов'язків перед дітьми та батьками. Крім того, він повинен добиватись справедливого ставлення до дітей з боку різноманітних органів влади,

¹⁴ Марцеляк О. Омбудсман з прав дитини: проблеми формування і розвитку у світі і в Україні / О. Марцеляк // Право України. – 2003. – № 10. – С. 44-48.

відстоювати їхні особисті права, допомагати у користуванні та розпорядженні вже існуючими у них правами, а також сприяти визнанню за дітьми тих прав, які ще не дістали свого законодавчого закріплення, наприклад права на гру та розваги.

Отже, приведення чинного законодавства України у відповідність до загальновизнаних прав дитини є головними чинниками повноцінного розвитку неповнолітньої особистості та надання їй у майбутньому сприятливих перспектив для самореалізації. Відповідно для держави, яка взяла курс на забезпечення здійснення та дотримання прав дітей відкриваються нові горизонти у світовому співтоваристві.